

[Jens Thoff]

ve at indtjene et overskud, som udloddes til andelshaverne, som så bliver skattepligtige af det – godt nok – og hvis andelshaverne parkerer en del af formuen i selskabet, bliver der betalt formueafgift via andelsselskabet, og det kompenserer så statskassen for den lidt lavere eller udskudte skat, i første omgang i hvert fald.

Men siden den formueafgift blev fastsat, er skatterne steget ganske betydeligt, og endvidere – det kan hr. Stavad så bruge som undskyldning for, at man i 1976 lavede et klovnenummer i forbindelse med fusioner mellem andelsselskaber og aktieselskaber – er der jo sket det, at formueopgørelsen i andelsselskaberne er helt hen i den blå luft og slet, slet ikke afspejler de faktiske formuer.

Jeg kan illustrere det med et eksempel: Vi forestiller os et andelsselskab, som har bygninger, som har en handelsværdi på 40 mio. kr., et varelager, som har en indkøbsværdi på 20 mio. kr., og maskiner og inventar m.v., som har en faktisk værdi på 10 mio. kr. Det bliver, hvis man lægger sammen, 70 mio. kr. Så kan vi, for at gøre regnestykket lettere, sige, at der er 33 mio. kr. i gæld i selskabet. Det er en helt sædvanlig konstruktion. Hvordan ser formueopgørelsen så ud? Ja, man skulle jo tro, at 70 minus 33 bliver noget, der ligner 37 mio. kr., og det skulle så være den formue, hvoraf selskabet betaler afgift, men, nixen bixen, sådan er det ikke. Næ, nej, i andelsbeskatning er 37 mio. kr. nul.

Jeg skal prøve at forklare hvordan. Se, bygningerne er jo ikke vurderet ordentligt i årevis, og en beskeden modernisering i dette her selskab på 10 mio. kr. forrige år er ikke kommet med i vurderingen endnu, men udgiften er jo afholdt. Disse 10 mio. kr. er ikke med. Bygningerne er i forvejen vurderet for lavt, så lad os sige, at den seneste vurdering var 25 mio. kr., mens de jo altså var 40 mio. kr. værd. Nu er der forsvundet 15 mio. kr.

Men oven i hatten giver man så et formuenedslag på 40 pct. Det er en af de dødsyge regler, som Bernhard Baunsgaard fik indført, dengang Det Radikale Venstre var modstander af formueskatten. Nu kan jeg i mellemtiden se i dagens avis, at Det Radikale Venstre går ind for formueskat, og det glæder mig da. Frem og tilbage er ikke lige langt, det er dobbelt så langt.

Når vi så ser på varelageret, så nedskriver man det med 30 pct.; det optræder altså heller ikke med den værdi, det havde. Og endelig ser vi på maskinerne: Dem afskriver man først med 30 pct., og bagefter får man et formuenedslag på 40 pct. Det betyder, at selv om selskabet har masser af aktiver, så optræder det helt uden formue.

Og hvis vi går til investeringer i nye fabriksanlæg, f.eks. i slagterisektoren, så betyder de helt urealistiske bygningsværdier, at der faktisk ikke betales formueafgift, og det synes jeg er et problem. Jeg ved godt, det ikke bare gælder andelsselskaber, at vi har sådan nogle tabelige tilstande og sådan nogle tovlige formueopgørelser, det gælder jo også personer; det har jeg kritiseret gang på gang. Men prøv engang at sammenligne andelsbevægelsens skattepligtige formuer med det, der fremgår af deres regnskaber. Forskellen er overordentlig markant.

Endelig er der problemerne med § 1, nr. 1, stk. 6-virksomhederne, som ikke betaler skat af renteindtægter, og der er også problemer med virksomheder, der opstartes i amba-form for at omgå kapitalkravene i aktieselskabs- og anpartslovgivningen.

Vi mener i SF, at det er helt afgørende at få stoppet denne spekulation i den asymmetriske beskatning. Vi ved fra vores drøftelser med andelsbevægelsen og de dele af andelsbevægelsen, der drives af egentlige andelsidealister, at de er meget bekymrede over det faktiske misbrug, som finder sted – men de har nu heller ikke selv holdt sig for gode til at udnytte det. Tænk på Sukkerfabrikken Nykøbing, Hammershøj Centralforening – og mejerisektoren, som gik i gang med at sælge afskrivningsretten til folk med ondt i skatten. Vi mener, der er behov for at få stoppet dette misbrug, og vi er særdeles tilfredse med, at skatteministeren nu nedsætter et udvalg, som grundigt kan kulegrave disse problemer, som jeg mener er reelle nok, og som SF er indstillet på at få løst.

Jeg vil gerne understrege, at vi har den største sympati med andelsbevægelsens idégrundlag og den måde at organisere sig på. Vi synes, den indeholder nogle ganske udmærkede tanker, som ligner vores egne ideer om demokrati, decentralisering og selvforvaltning. Jeg skal undlade at kalde det socialisme af hensyn til fintfølede venstrefolk, men det ligner det nu temmelig meget.